

Data przesłania tekstu: 27 IX 2020 r.

Data przyjęcia tekstu do druku: 30 IX 2020 r.

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/AKZ.2020.008>

MARCIN SMO CZYŃSKI

(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

marcin.smoczynski@wp.pl

ORCID ID: 0000-0002-4111-0201

**UPRAWLENIE DOKUMENTACIEJ:
PROŠŁOE, NASTOAŠEE, BUDUŠEE
Moskwa, 15–16 września 2020 r.**

W dniach 15–16 września 2020 r. odbyła się konferencja z serii Uprawlenie dokumentaciej: prošloe, nastoašee, budušee (Zarządzanie dokumentacją: przeszłość, terażniejszość, przyszłość) zorganizowana przez Państwowy Rosyjski Uniwersytet Humanistyczny w Moskwie oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie¹. Prężna współpraca pomiędzy ośrodkami trwa już kilka lat i tworzy ważne forum wymiany myśli z zakresu zarządzania dokumentacją dla polskich i rosyjskich badaczy. Tegoroczna edycja miała charakter jubileuszowy, była częścią obchodów 60-lecia utworzenia w moskiewskim uniwersytecie Wydziału Dokumentacji, Archiwów Audiowizualnych i Naukowo-Technicznych oraz 90-lecia powołania Instytutu Historyczno-Archiwalnego. Wydarzenie dedykowano zmarłej w 2011 r. Tatianie Kuzniecovej.

Na 15 września zaplanowano sesję plenarną. Obrady poprowadzili Julija Kukarina oraz Filipp Taratorkin. Kukarina otworzyła cykl referatów podsumowaniem 60 lat istnienia Wydziału Dokumentacji, Archiwów Audiowizualnych

---

¹ Początkowo zaplanowano konferencję na 22–23 marca 2020 r., jednak – ze względu na pandemię koronawirusa Covid-19 – dotrzymanie początkowego terminu było niemożliwe. Ostatecznie konferencja odbyła się w trybie zdalnym z wykorzystaniem platformy Zoom Video Communications.

i Naukowo-Technicznych oraz nakreśleniem perspektyw dalszego rozwoju. Podobny charakter miało wystąpienie Łady Parijowej. Referentka wspomniała utworzenie Wydziału Radzieckiej Pracy Biurowej oraz omówiła rozwój Wydziału Zarządzania Dokumentacją i Organizacji Pracy Urzędu Państwa pod kierunkiem Konstantina Mitiajewa oraz Jakowa Liwszycy. Anastazja Konkowa omówiła następnie dorobek naukowy oraz drogę zawodową związanej z Państwowym Rosyjskim Uniwersytetem Humanistycznym Tatiany Kuzniecovej. Michaił Łarin przedstawił dalej referat wprowadzający w tematykę zarządzania dokumentacją w Rosji. Grigorij Łanskoj poruszył zagadnienie czynników wpływających na ewolucję zarządzania dokumentacją w dyskursie społecznym, natomiast Siergiej Kuzniecowa przedstawił referat pt. „Zarządzanie dokumentami w kontekście digitalizacji: wybrane problemy i rozwiązania”. Następnie głos zabrał Artur Górak omawiając zanik tradycyjnych form i funkcji dokumentu w związku z postępem cyfrowym. Sofja Uljancewa podzieliła się doświadczeniami w zakresie projektowania modelu elektronicznego obiegu dokumentów na przykładzie przedsiębiorstwa energetycznego. Nowoczesnych technologii w zarządzaniu dokumentacją dotyczył także referat Galiny Dwojenosowej („Zarządzanie dokumentami i danymi w cyfrowej administracji publicznej”). Kolejne wystąpienie przedstawiła Ludmiła Warłamowa. Referentka przybliżyła słuchaczom historię i kierunki rozwoju normalizacji i ujednolicenia dokumentów. Współczesne organizacyjno-prawne aspekty zarządzania dokumentami w organach władzy publicznej, szczególnie ich problemy oraz rozwiązania praktyczne, były przedmiotem referatu Anny Jermołajewej. Obrady sesji plenarnej zakończyła Jelena Łatyszewa wystąpieniem dotyczącym edukacji zarządców dokumentacji i archiwistów na Krymie.

Dnia 16 września miały miejsce obrady w trzech sekcjach poświęconych kolejno: pracy biurowej i biurokracji w ujęciu historycznym, współczesnym problemom zarządzania dokumentacją oraz zarządzaniu dokumentacją wedle badań młodych naukowców.

Rozważania w pierwszej sekcji moderowali Anastasija Konkowa, Tatjana Kandaurowa oraz Artur Górak. Obrady otworzył referat Jewgienija Pleszkiewicza. Referent przypomniał pierwszy statut dla rosyjskiej służby cywilnej z okazji 300. rocznicy wydania przepisów. Następnie Ludmiła Mazur przybliżyła kierunki badań i działań dokumentacyjnych na Uralskim Państwowym Uniwersytecie w Jekaterynburgu. Referat pt. „Biblioteki powiatu uestolskiego jako ośrodki kształtowania świadomości obywatelskiej drugiej połowy XIX i początku XX w.” wygłosiła dalej Anna Gagijewa. Źródła do badań historii życia codziennego – darowizn w państwowych fabrykach Uralu w latach dwudziestych

XVIII w. – przybliżyła słuchaczom Alevtina Safronova. Następnie głos zabrała Natalya Borshchik, która przedstawiła praktyczne doświadczenia związane z tworzeniem elektronicznej bazy danych zawierającej informacje o krymskiej klasie robotniczej z pierwszej połowy XIX w. Krzysztof Latawiec wygłosił referat pt. „Archiwa urzędów celnych Królestwa Polskiego przełomu XIX i XX w.” Publikowane, całościowe raporty gubernatorów, gubernatorów generalnych i burmistrzów w systemie dokumentacji najwyższych instytucji rządowych Imperium Rosyjskiego zainteresowały Aleksieja Razdorskija, natomiast biurowość radzieckiej Akademii Nauk – Michaiła Kisielewa. Kształtowanie się teoretycznych podstaw zarządzania dokumentami w latach 70. i 80 omówiła następnie Natalija Surowcewa. Referat pt. „Dokumentowanie działalności Nadzwyczajnej Komisji Państwowej ds. Ustalenia i Zbadania Zbrodni Niemieckich Najeźdźców Faszystowskich w ZSRR” wygłosiła następnie Marija Żukowa. W dalszej kolejności głos zabrali m.in.: Zoja Rubinina („Opisy zdjęć jako atrybuty osobistych dokumentów fotograficznych”), Marina Cziczuga („Dokumenty filmowe i fotograficzne jako źródła dokumentowania procesów produkcyjnych zagranicznych firm na początku XX w.”), Tatjana Bykowa („Cechy tekstu petycji z pierwszej połowy XIX w. na przykładzie Zarządu Wojewódzkiego Tomskiego”), Tatjana Piegina („Historia organizacji pracy z dokumentami poufnymi”) oraz Dmitrij Prochorow („Dokumentacja relacji małżeńskich i rodzinnych w społeczności karańskiej na Krymie w XIX w. oraz na początku XX w.: tradycje i innowacje). Następnie głos zabrała Tatjana Frumienkowa. Referentka przedstawiła cechy oficjalnej korespondencji cesarskiej Marii z szefami moskiewskich instytucji edukacyjnych i charytatywnych w 1812 r., a następnie Olga Surżyk przybliżyła życie codzienne sowieckich urzędników w regionie moskiewskim w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. w świetle zasobu Moskiewskiego Regionalnego Centrum Archiwalnego. Tatjana Kandaurova omówiła społeczno-kulturowy portret biurokracji wojskowej według informacji płynących z dokumentów służbowych z lat czterdziestych XIX w. Kolejny referat wygłosiła Natalja Czernikowa. Referentka poruszyła zagadnienie roli urzędników Imperium Rosyjskiego w dziewiętnastowiecznym aparacie administracyjnym. Sierimżan Achmietow przybliżył sylwetkę krymskotatarskiego intelektualisty, pedagoga, wydawcy i polityka – İsmaila Gaspıraliego. Mariusz Kulik wygłosił referat pt. „Tłumacze dla władz wojskowych i cywilnych Królestwa Polskiego w XIX w.”, a potem przyszedł czas na wystąpienie Diany Galijewej. Referentka przedstawiła działalność Centrali Ministerstwa Kolei Federacji Rosyjskiej w latach 1992–2004. Następnie głos zabrał Marcin Smoczyński, który przybliżył słuchaczom przyczyny, przebieg i efekty reformy polskiej biurowości w latach 30. XX w. Dokumenty i materiały

z archiwów rosyjskich na temat działalności elity narodowej Kazachstanu omówił Chazrietali Tursun.

Drugą sekcję – poświęconą współczesnym problemom zarządzania dokumentacją – poprowadzili Swietłana Głotowa oraz Julija Kukarina. Referaty dotyczyły szerokiej tematyki związanej ze współczesnym postępowaniem z różnymi rodzajami dokumentacji. Obrady otworzył referat Ludmiły Fionowej dotyczący stosowania map myśli w kształceniu zarządców dokumentacji. Następnie głos zabrał Robert Degen, który na przykładzie Polski rozważał powiązania i wzajemne oczekiwania zarządców dokumentacji oraz archiwistów. Zagadnienie nowoczesnych technologii w zarządzaniu dokumentacją (ze szczególnym uwzględnieniem sztucznej inteligencji) przybliżyła dalej Natalja Chramcowskaja. Janusz Łosowski z kolei przedstawił rolę dokumentów w krzewieniu kultury na przykładzie wystaw archiwalnych. Tatjana Sławko przygotowała referat pt. „Analiza systemowa dokumentów elektronicznych: nowe możliwości i wyzwania”. Temat nowoczesnych technologii w biurowości kontynuował Robert Stępień, który przedstawił drogę rozwojową systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją w polskiej administracji. Dokumentowanie transakcji biznesowych było przedmiotem wystąpienia Natalii Gurjewej, natomiast dokumentacja osobowo-płacowa oraz techniczna i powstająca w związku z działalnością naukową – kolejno: Swietłany Głotowej i Pawła Kiunga. Rola formy dokumentu (elektroniczna, tradycyjna) w pracy biurowej i archiwizacji została następnie omówiona przez Ładę Afanasjewą. Następnie głos zabrała Galina Szewcowa, przedstawiając referat pt. „Wymagania dotyczące metod ochrony informacji poufnych w elektronicznym obiegu dokumentów”. Tomisław Giergiel podjął tematykę związaną z elektroniczną inwentaryzacją muzealiów. W dalszej kolejności głos zabrali m.in.: Dmitrij Gribkow („Usprawnienie organizacji procesu edukacyjnego przy pomocy nowoczesnych technologii internetowych”), Olga Borisienko („Wykorzystanie edytora tekstu MS Word w czynnościach urzędniczych”) oraz Jelena Aleksandrowna Riadczenko („Kształtowanie kompetencji zawodowych w zakresie zarządzania dokumentacją w zgodzie ze standardami WorldSkills”).

Trzecia sekcja dotyczyła zarządzania dokumentacją w ujęciu historycznym, choć przeważały tu referaty o tematyce współczesnej, związanej szczególnie z postępowaniem z dokumentacją elektroniczną oraz systemami informatycznymi do zarządzania dokumentacją. Do obrad zaproszono młodych badaczy (każdy musiał wskazać swego opiekuna naukowego), a poprowadzili je Marina Cziczuga i Aleksandr Pszenko. Jako pierwszy zaprezentował się Roman Gołubiew, który omówił dwa systemy elektronicznego zarządzania dokumentacją:

„Delo” oraz „Docsvision”. Kolejnym referentem był Oleg Gorszkow, który na przykładzie „Bitwy pod Grunwaldem” Jana Matejki zapoznał słuchaczy z problematyką interpretacji dzieł sztuki jako źródeł historycznych. Południowokoreańskie regulacje dotyczące stosowania podpisu elektronicznego przedstawiła Julija Żuczkowa. W dalszej kolejności referowali m.in.: Eduard Sokrutnickij („Kronika filmowa i jej rola w badaniach nad rewolucją z 1917 r.”), Natalja Biało („Elektroniczne zarządzanie dokumentami w zakładach opieki zdrowotnej”), Diana Alijewa („Współczesne trendy w rozwoju elektronicznego systemu zarządzania dokumentami”) oraz Ralina Szajechowa („Wykorzystanie aplikacji mobilnych do organizacji pracy z odwołaniami obywateli”). Sekcję zakończył referat Jekatieriny Jakowlewej, która wymieniła główne problemy (oraz ich rozwiązania) z zabezpieczaniem długoterminowego przechowywania dokumentów elektronicznych.

Organizatorzy konferencji zaprosili do dyskusji nad przeszłością, teraźniejszością oraz przyszłością zarządzania dokumentacją. Cel ten udało się niewątpliwie osiągnąć, w wydarzeniu wzięła udział ponad setka referentek i referentów, którzy rozważyli szerokie spektrum zagadnień dających wpisać się w ramy zarządzania dokumentacją w ujęciu historycznym, omówili jego współczesne problemy oraz naszkicowali kierunki rozwoju. Konferencje z cyklu Uprawlenie dokumentacyjnej: przeszłoje, nastojaszceje, buduszceje, w której corocznie już biorą udział badacze z krajów środkowo-wschodniej Europy oraz Kazachstanu, stały się ważnym wydarzeniem w naukowym kalendarzu zainteresowanych zarządzaniem dokumentacją, okazją do zaprezentowania wyników swoich badań na międzynarodowym forum, sposobnością do podtrzymania (a także zawarcia) kontaktów naukowych. Pozostaje wyrazić nadzieję, że rok 2021 przyniesie kolejną edycję, a przy sprzyjających warunkach – spotkanie odbędzie się w salach Państwowego Rosyjskiego Uniwersytetu Humanistycznego w Moskwie.

